

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL**

Seduta tat-12 ta' April, 2013

Citazzjoni Numru. 590/2012

P.W.A. Co Limited

Vs

Luisa Spagnoli S.P.A.

Din is-sentenza titratta dwar it-tieni u tielet eccezzjoni.

Permezz ta' ftehim iffirmit mill-kontendenti fl-14 ta' Mejju 2010, il-kumpannija attrici inghatat id-dritt esklussiv sabiex f'Malta tbiegh hwejjeg ta' "Luisa Spagnoli" ghall-perjodu mill-1 ta' Gunju 2010 sal-31 ta' Mejju 2015. Permezz ta' klawzola 11.6:-

*“This Agreement shall be governed by Italian law, with the express exclusion of the application of the United Nations’ Convention for international contracts for the sale and purchase of goods. **Any controversy arising from, or in any way connected to this Agreement**, shall be of the exclusive jurisdiction of the Court of Milan, without prejudice to the right of LUISA SPAGNOLI to turn to the Courts having jurisdiction in the place in which the Sales Outlet is located, or the Authorized Retailer has its residence or registered office, in order to initiate a lawsuit and/or request precautionary or executive measures. The Italian version of this Agreement and any other accessory document shall be valid and binding for the parties.”.*

L-attrici qeghda titlob:-

1. Dikjarazzjoni li l-konvenuta hi obbligata li thallas lill-attrici dik is-somma miftiehma ghall-abbelliment u arredament bhala monobrand tal-hanut Puer fi Triq Tigne’, Sliema u wkoll dik is-somma li tigi likwidata bhala danni li sofriet l-attrici u kkagunati mill-konvenuta, inkluz il-valur tal-istokk tal-hwejjeg li gie depozitat taht l-awtorita’ tal-qorti.
2. Tillikwida dak li hu dovut mill-konvenuta permezz ta’ periti.
3. Tikkundanna lill-konvenuta thallas is-somma li tigi likwidata.

Permezz:

1. Tat-tieni eccezzjoni l-konvenuta ssostni li din il-qorti m’ghandix gurdizzjoni minhabba dak li jinghad fi klawzola 11.6 tal-kuntratt. Il-premessi fir-rikors guramentat jinkwadraw ruhhom bhala ‘a controversy’ li jinbtu jew li huma konnessi mal-istess ftehim, u ghalhekk il-konvenuta ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju.
2. Tat-tielet eccezzjoni l-konvenuta ssostni li b’applikazzjoni tal-Artikolu 23 tar-Regolament 44/2001 il-qrati Maltin m’ghandhomx gurdizzjoni gialadarba l-partijiet diga’ ftehemu li ghandha tkun il-ligi Taljana u l-Qrati ta’ Milan li ghandhom japplikaw ghall-kaz odjern.

Ghalhekk ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju.

Fis-seduta tat-18 ta' Ottubru 2012 il-kawza giet differita sabiex tinghata sentenza dwar dawn l-eccezzjonijiet u l-partijiet ipprezentaw noti ta' sottomissjonijiet.

L-attrici targumenta, ara nota ta' sottomissjonijiet prezentata fit-2 ta' Jannar 2013, li qeghda titlob il-hlas ta' danni:

“b’rizzultat ta’ agir u decizjonijiet mehuda mis-socjeta estera Luisa Spagnoli s.p.A., liema agir u decizjonijiet jezorbitaw minn dak li huwa pattwit fl-Exclusive Distributorship Agreement iffirmit bejn il-partijiet..... I-kontroversja illi s-socjeta attrici ressqet quddem din l-Onorabbli Qorti certament li ma jistax jinghad illi hija kontroversja naxxenti minn dak li hemm stipulat f’dan l-Exclusive Distributorship Agreement jew hija konnessa ma’ dak li hemm stipulat fih. L-unika konnessjoni hija li l-partijiet huma l-istess u jirrigwarda l-istess negozju.”.

Il-qorti ser tghaddi biex tikkunsidra jekk l-ilmenti tal-attrici humiex milquta minn klawzola 11.6 li jekk tigi applikata twassal biex l-attrici jkollha tressaq l-ilment taghha f’qorti f’Milan u tigi applikata l-ligi Taljana. F’paragrafi 10, 11 u 12 tan-nota ta’ sottomissjonijiet l-attrici spjegat kif l-ilmenti taghha m’humix regolati mill-*Exclusive Distributorship Agreement*. Il-qorti ser tqies l-ilmenti tal-attrici b’mod individwali. In vista ta’ dak li ser jinghad hu floku li jissemma li fil-hames eccezzjoni l-konvenuta qeghda ssostni:

“Illi fil-meritu u minghajr pregudizzju għall-premess, it-talbiet tas-socjeta rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess socjeta rikorrenti u dana stante illi l-esponenti fl-ebda mument ma naqqsu mill-obbligi kuntrattwali jew legali tagħhom u wisq anqas ma kkawzaw xi danni lis-socjeta’ rikorrenti u dana kif ser jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kaz.”.

Hu ghalhekk evidenti li fid-difiza taghha l-konvenuta qeghda tinvoka l-kuntratt fis-sens li f'dak li ghamlet ma kisritx l-obbligi kuntrattwali. Rilevanti wkoll hi klawzola 11.5 tal-kuntratt fejn jinghad li hu l-uniku ftehim li hemm bejn il-partijiet.

Mir-rikors gurantat jirrizulta li l-attrici qeghda tilmenta li:-

i. **Ilment:** Fiz-zmien li kienu qeghdin isiru negozjati bejn il-kontendenti, l-attrici kienet iddecidiet li ccaqlaq in-negozju ghall-hanut iehor li jkun iktar centrali. Ghal dan il-ghan sabet hanut fi Pjazza Sant'Anna, Sliema li riedet tixtri. Madankollu l-konvenuta oggezzjonat li l-fond propost jintuza ghall-bejgh ta' prodotti Luisa Spagnoli. Dan wassal li minflok kellha tikri zewgt ihwienet, li wassal sabiex il-hanut li riedet tixtri zdied fil-valur u ghalhekk sofriet danni minhabba li tilfet opportunita' ta' investment.

Osservazzjoni: Fil-kuntratt iffirmit mill-kontendenti jinghad li:

"Sales Outlet shall mean the Sales Outlet authorized by LUISA SPAGNOLI, and located at the address indicated in epigraph."

Fil-parti ta' quddiem tal-kuntratt jinghad li s-Sales Outlet hu dak li jinsab f'Tigne Pl. Tigne Street, Sliema, SLM3179 (Malta).

Hu ghalhekk car li l-kuntratt jistipula li l-prodotti Luisa Spagnoli jistghu jinbieghu biss minn fond li jrid ikun approvat mill-konvenuta. Fatt li wara kollox qablet mieghu l-konvenuta gialadarba ffirmit il-kuntratt. Mela biex wiehed jikkunsidra l-ilment tal-attrici irid ta' bilfors iqies dak li jinghad fil-kuntratt. L-ilment tal-attrici ma jistax jigi kkunsidrat b'mod izolat minn dak li jinghad fil-kuntratt. Certament ukoll il-fond minn fejn kellhom jinbieghu l-prodotti Luisa Spagnoli hi materja konnessa mal-kuntratt li ffirmit.

ii. **Ilment:** Wara li l-attrici kienet kriet fond u ghamlet investiment sabiex minnu jinbieghu hwejjeg ta' ditti differenti, il-konvenuta nfurmata li l-prodotti Luisa Spagnoli kellhom jinbieghu minn hanut li jkun ghal dawn il-prodotti biss. Id-decizjoni tal-konvenuta fissru iktar spejjez ghall-attrici. Ghalkemm il-konvenuta obligat ruhha li taghti ghajnuna finanzjarja lill-attrici f'ammont ta' bejn €15,000 u €20,000, l-obbligazzjoni qatt ma giet onorata. Fil-fatt permezz tal-ewwel talba l-attrici qeghda titlob dikjarazzjoni li l-konvenuta ghandha obbligu *"li thallas lis-socjeta esponenti kemm dik is-somma pattwita ghall-abbelliment u l-arredament bhala monobrand tal-hanut tas-socjeta esponenti bl-isem Puer fi Triq Tigne', Sliema."*

Osservazzjoni: F'dan il-kaz ukoll fil-kuntratt jinghad:

*"The Authorized Retailer **shall not** market in the Sales Outlet Products other than LUISA SPAGNOLI Prooduts."* u

*"It remains understood that LUISA SPAGNOLI **shall not** bear any expense for renovations, furnishings or the upkeep of the Sales Outlet."* (enfazi tal-qorti).

Ghalhekk il-ftehim kien li fil-hanut minn fejn jinbieghu prodotti tal-marka Luisa Spagnoli, ma kellhomx jinbieghu ta' ditti ohra. Inoltre l-kuntratt ukoll, li fi klawzola 11.5 jinghad li *"...shall surpass any previous agreement made by the parties in relation to the object of the same and shall constitute the only agreement between the parties."*, jipprovdi li spejjez ta' arredament ikunu a karigu tal-kumpannija attrici.

Dan hu kaz iehor fejn hu evidenti li l-ilment tal-attrici jaqa' fil-parametri tal-kuntratt li kien jirregola r-relazzjoni guridika ta' bejn il-partijiet u ma jistax jigi kkunsidrat *in vacuo* minghajr ma wiehed jirreferi ghal dak li jinghad fil-kuntratt.

iii. **Ilment:** Kien hemm nuqqas ta' koperazzjoni mill-konvenuta meta rrizulta li f'Malta kien hawn terzi li qeghdin ibieghu prodotti identici ta' Luisa Spagnoli bi prezz ferm orhos minn dak tal-attrici kif ukoll

riproduzzjonijiet, li wassal sabiex l-attrici jkollha bejgh inqas ghalix il-prezzijiet imposti mill-konvenuta ma kienux qeghdin ikunu kompetittivi.

Osservazzjoni: L-attrici pprezentat korrispondenza li giet skambjata dwar dan l-ilment. Jidher li l-attrici kienet qeghda ssostni li minhabba dan ix-xenarju ma kienx possibbli ghalha li tkompli taghmel ordnijiet a bazi ta' dak miftiehem fil-kuntratt. Fil-fatt jirrizulta li kienet qeghda tippretendi li l-ordnijiet isiru fuq bazi ta' *'on consignment'* cjoé' li l-hlas lill-attrici isir mal-bejgh tal-oggett.

Ir-relazzjoni tal-partijiet kienet regolata minn kuntratt. Hekk per eżempju skond klawzola 7.3 tal-kuntratt: *"The Authorized Retailer shall promptly inform LUISA SPAGNOLI of any episode of counterfeiting or violation of the intellectual property rights of LUISA SPAGNOLI of which it becomes aware."*

Fil-fehma tal-qorti dan l-ilment ma jistax jitqies barra mill-qafas tal-kuntratt li jirregola r-relazzjoni kummercjali li kellhom il-partijiet. Irid jigi stabbilit jekk l-attrici kellix obbligu kuntrattwali, a bazi tal-kuntratt li hu l-bazi ta' dawn il-proceduri, li tiehu azzjoni fuq ir-rapporti li l-attrici kienet qeghda taghmel.

iv. **Ilment:** Kien hemm prokrastinazzjoni u intransigenza min-naha tal-konvenuta li wassal sabiex ma giex konkluz ftehim li l-attrici kienet ser taghmel ma' Sterling Holdings Co. Ltd ghat-trasferiment tad-dritt ta' distribuzzjoni esklussiva tal-prodotti Luisa Spagnoli f'Malta.

Osservazzjoni: F'dan il-kaz ukoll il-kuntratt jipprovdi:

"11.3 This Agreement and the single rights and obligations deriving from same may not be transferred to third parties save for with the prior written consent of the other party."

Il-qorti li trid tiddeciedi dwar dan l-ilment trid bilfors tirreferi għall-kuntratt li ffirmaw il-partijiet. L-attrici kellha obbligu kuntrattwali li taghti l-kunsens tagħha ? Kwistjoni li certament hi konnessa mal-kuntratt.

Meqjus dak li jinghad hawn fuq il-qorti hi tal-fehma li l-ilmenti kollha tal-attrici huma intimament “*connected to this Agreement*”, u għalhekk tapplika l-klawzola 11.6 tal-kuntratt. Tosserva wkoll li:

i. Il-kuntratti għandhom sahha ta' ligi bejn il-partijiet (Artikolu 992 tal-Kodici Civili).

ii. Il-volonta' tal-partijiet kif espressa f'kuntratt għandha tipprevali. Fil-kaz tagħna din il-volonta hi cara u wiesgha.

iii. Skond l-Artikolu 23 tar-Regolament 44/2001: “*If the parties, one or more of whom is domiciled in a Member State, have agreed that a court or the courts of a Member State are to have jurisdiction to settle any disputes which have arisen or which may arise in connection with a particular legal relationship, that court or those courts shall have jurisdiction. Such jurisdiction shall be exclusive unless the parties have agreed otherwise.*”. Ir-rekwiziti ta' dan il-provvediment huma li:-

(a) Parti jew iktar iridu jkunu domiciljati fi Stat Membru¹;

(b) Il-ftehim irid ikun bil-miktub.

Provvediment li wassal sabiex id-diskrezzjoni li l-qrati lokali kienu jghidu li għandhom, għalkemm fil-kuntratt ikun hemm *exclusive jurisdiction clause* li kienet taghti l-gurisdizzjoni lill-qorti estera, spiccat għal kollox². F'paragrafu 8 tan-nota ta' sottomissjonijiet l-attrici ssostni

¹ Ir-Regolament rivedut ser ikun jestendi wkoll għall-*exclusive jurisdiction agreements* li jsiru bejn partijiet li m'humiex domiciljati fl-EU, fejn ikunu għazlu qorti ta' stat membru.

² Jissemma wkoll l-Artikolu 742(6) tal-Kap. 12 li jipprovdi:- “*Meta disposizzjoni issir taht xi ligi ohra jew f'xi Regolament tal-Unjoni Ewropea fejn tintghamel disposizzjoni differenti minn dik li tinsab f'dan l-artikolu, id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu ma għandhomx japplikaw dwar l-affarijiet li jaqghu taht dik id-disposizzjoni l-ohra u għandhom biss japplikaw għal affarijiet li dwarhom dik id-disposizzjoni l-ohra ma tapplikax.*”. F'dan il-kuntest ukoll, is-sentenza li għamlet riferenza għaliha l-attrici fl-ismijiet **Peter Arrigo Ltd vs Dr Christopher Cilia et** tirreferi għal zmien qabel Malta saret Stat Membru tal-Unjoni Ewropeja.

li hu ovvju u manifest li d-danni li qeghda titlob ma jistghux jigu verifikati u likwidati hlief f'Malta fejn sehew u ghalhekk hi qorti Maltija li ghandha tiddeciedi dwar id-danni li qeghda titlob l-attrici. Il-qorti ma taqbilx ma' dan l-argument, in kwantu:-

- (a) Ir-regolamenti tal-Unjoni Ewropeja huma mandatorji³; u
- (b) F'kull kaz ma tarax li hemm xi diffikulta' li d-danni li qeghda tippretendi jigu likwidati minn Qorti estera a bazi ta' provi li jressqu l-partijiet.

Jinghad ukoll li l-qorti nazzjonali li quddiemha tinghata l-eccezzjoni ta' gursidizzjoni minhabba klawzoli bhal dik in ezami, trid tiddetermina jekk il-kontroversji jidhlux fl-ambitu tal-klawzola. F'dan il-kuntest issir riferenza ghad-decizjonijiet C-269/95 tat-3 ta' Lulju 1997 u C-387/98 tad-9 ta' Novembru 2000 tal-Qorti Ewropeja. Fil-fehma tal-qorti l-kliem *"Any controversy or in any way connected to this Agreement"* (klawzola 11.6 – enfazi tal-qorti) tant huma wiesgha li jkopru wkoll per eżempju kwistjonijiet li jirreferu ghal dak li sehh bejn il-partijiet fl-istadju li kien qiegħed jigi negozjat il-kuntratt. Wiehed irid jiftakar ukoll li skond l-Artikolu 1002 tal-Kodici Civili, *"Meta l-kliem ta' konvenzjoni, mehud fis-sens li għandu skond l-uzu fiz-zmien tal-kuntratt, hu car, ma hemmx lok għal interpretazzjoni."* Inoltre kif inghad hawn fuq, l-ilmenti tal-attrici huma kollha, b'mod jew iehor, konnessi mal-*Exclusive Distributorship Agreement* li ffirmaw il-partijiet fis-sens li ma jistghux jigu kkunsidrati minghajr ma jitqies il-kontenut tal-kuntratt u l-obbligi kuntrattwali reciproci tal-partijiet; *"Whether other than contractual claims – for instance connected tort claims – fall within the scope of a*

³ F'dan il-kuntest ta' interess hi per eżempju d-decizjoni li tal-Qorti ta' Gustizzja Ewropeja (Grand Chamber) fil-kaz Owusu (C281/02) tal-1 ta' Marzu 2005 li kien jitratta dwar il-principju Ingliz ta' forum non conveniens; *"The agreement must be given effect even if another court, other than the chosen court, is in, for factual reasons, a better position to hear the case. The ECJ has clearly expressed – though in relation to Art. 2 – that the provisions of the Regulation are compulsory and allow no additional discretion. The parties need to know from the conclusion of the jurisdiction agreement on which court will finally decide thier disputes."* (Brussels One Regulation, Ulrich Magnus u Peter Mankowski, European Law Publishers pagna 388.).

*jurisdiction agreement depends again in the first instance on the wording of the agreement and on its interpretation. In case of doubt and absent any contrary indication, tortious claims for damages and other extracontractual claims which are connected with the contractual relation are deemed to be included as well.*⁴. Il-qorti tosserva wkoll li ghalkemm l-Artikolu 5 tal-istess regolament 44/2001 jipprovdi ghal *special jurisdiction*, l-Artikolu 23 hu indipendenti minnu. F'dan ir-rigward issir riferenza ghad-decizjoni tal-Qorti tal-Gustizzja li nghata fil-kaz 56/79 (**Siegfried Zelger vs Salinitri**) fis-17 ta' Jannar 1980 fejn osservat: *"By contrast, Article 17⁵, which occurs in Section 6 of the Convention entitled 'Prorogation of Jurisdiction' and which provides for the exclusive jurisdiction of the Court designated by the parties in accordance with the prescribed form, puts aside both the rule of general jurisdiction – provided for in Article 2 – and the rules of Special Jurisdiction – provided for in Article 5 – and dispenses with any objective connection between the legal relationship in dispute and the court designated. It thus appears that the jurisdiction of the court for the place of performance (provided for in Article 5(1)) and that of the selected court (Provided for in Article 17) are two distinct concepts and only agreements selecting a court are subject to the requirements of form prescribed by Article 17 of the Convention."* (enfazi tal-qorti).

Ghal dawn il-motivi l-qorti qeghda:-

- 1. Tilqa' t-tieni eccezzjoni;**
- 2. Tilqa' t-tielet eccezzjoni;**

u filwaqt li tiddikjara li m'ghandix gursidizzjoni tillibera lill-kumpannija konvenuta mill-osservanza tal-gudizzju. Spejjez a karigu tal-kumpannija attrici.

⁴ Ara *Brussels One Regulation*, U. Magnus u P. Makowski pagna 429.

⁵ Tal-Brussels Convention li kien identiku ghall-Artikolu 23 tar-Regolament 44/2001.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----